

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROJEKTU

„Zielona Europa – Zróbmy to razem!” – edukacja jednostek z województwa pomorskiego w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu

okres sprawozdawczy: **marzec 2018 r. – luty 2019 r.**

umowa nr WFOŚ/D/668/30/2018

Od momentu rozpoczęcia projektu w dniu **1 marca 2018 r.**, Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej” zorganizowało następujące działania mające na celu jego realizację:

Wizyta studyjna w ramach konferencji Green Week 2018

Data: 21-25 maja 2018

Miejsce: Bruksela

Tydzień 21-25 maja br. zapisał się w Brukseli pod hasłem **zielonych miast dla zrównoważonej przyszłości** w ramach organizowanej corocznie przez Komisję Europejską najważniejszej konferencji dot. ochrony środowiska i działań na rzecz klimatu Green Week 2018.

W wizycie studyjnej wzięli udział przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych ze Słupska.

W programie konferencji wysokiego szczebla w Brukseli w dniach 22-24 maja znalazło się wiele sesji poświęconych tworzeniu zielonych miast w Europie, czyli przystosowanych do obecnych zmian klimatycznych oraz dbających o środowisko naturalne i jakość życia swoich mieszkańców. Seminaria poświęcone były m.in.: kwestiom zanieczyszczenia powietrza i hałasem w miastach, budowaniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, gospodarce o obiegu zamkniętym i jej wykorzystaniu dla odpadów oraz zużytych produktów, a także wykorzystaniu obecnych rozwiązań architektonicznych oraz technologicznych w infrastrukturze miast. Nie zabrakło również ceremonii rozdania nagród Programu LIFE, podczas której wyróżniono najlepsze projekty zrealizowane w latach 2016 i 2017 w zakresie ochrony środowiska oraz działań na rzecz klimatu w Unii Europejskiej.

Podczas trwania konferencji w Brukseli, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku promował swoją **kampanię na rzecz zrównoważonego Pomorza "Pomorscy czują klimat!"** na specjalnie dedykowanym stoisku wystawowym, które Komisja Europejska przyznała najlepszym projektom i inicjatywom zgłoszonym w ramach konkursu. Dwadzieścia przygotowanych stoisk prezentowało zielone rozwiązania dla miast, których działanie przyczynia się do budowania zrównoważonej przyszłości.

- Liczba osób uczestniczących w wizycie: 8 osób.

Wydarzenie partnerskie Green Week 2018 „Green City Life. Environmental Communication for Citizen Engagement”

Data: 22 maja 2018

Miejsce: Bruksela

Seminarium było oficjalnym wydarzeniem partnerskim w ramach konferencji Green Week, organizowanej przez Komisję Europejską w Brukseli w dniach 22-24 maja 2018 r.

Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego w Brukseli zorganizowało wydarzenie partnerskie Green Week 2018 „Green City Life. Environmental Communication for Citizen Engagement”. Seminarium było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń, dobrych praktyk oraz zgłębienia tematu roli komunikacji w zakresie inicjatyw oraz kampanii środowiskowych na rzecz zaangażowania obywateli. Region Pomorski był reprezentowany kolejno przez WFOŚiGW w Gdańsku, który zaprezentował swoją kampanię na rzecz zrównoważonego Pomorza „Pomorscy czują klimat!” oraz Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych ze Słupska.

Pozostali prelegenci reprezentowali Dyrektoriat Generalny ds. Środowiska Komisji Europejskiej, miasto Apeldoorn (Holandia), organizację CitizenLab (Belgia) oraz organizację międzynarodową Institute for European Environmental Policy. Prezentacje obejmowały dobre praktyki działań w zakresie angażowania mieszkańców w inicjatywy oraz projekty prowadzone w miastach, a zarazem dostępne narzędzia, które można wykorzystać w komunikacji z obywatelem.

- Liczba uczestników spotkania: 30 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/green-week-2018-wydarzenie-partnerskie-green-city-life-environmental-communication-n1091>

Konferencja „Save the Baltic Sea for Real” w ramach nieformalnej grupy regionu Morza Bałtyckiego w Brukseli (iBSG)

Data: 5 września 2018

Miejsce: Bruksela

5 września w Parlamencie Europejskim w Brukseli odbyła się konferencja „Save the Baltic Sea for Real”, której celem było przypomnienie Posłom do Parlamentu Europejskiego, jak i przedstawicielom Komisji Europejskiej o wciąż dramatycznej sytuacji wód i osadów Morza Bałtyckiego.

W pierwszym panelu konferencji poświęconym mikroplastikom, prelegentką z województwa pomorskiego była **profesor Ewa Maria Siedlecka reprezentująca Uniwersytet Gdański oraz Polski Klub Ekologiczny**. Profesor Siedlecka podzieliła się z uczestnikami konferencji wynikami swoich badań. Ich wnioski napawają optymizmem - nowoczesne oczyszczalnie ścieków są w stanie zneutralizować od 60% do nawet ponad 98% (wg innych badań) mikroplastików obecnych w wodach ściekowych i nie dopuścić do ich przedostania się do środowiska morskiego. Profesor Siedlecka zwróciła również uwagę na potrzebę edukacji, podnoszenia poziomu świadomości obywateli i zmiany stylu życia. Wskazała, że świat nauki powinien rozwijać i ustandaryzować metody badania próbek

mikroplastików obecnych w wodzie i pożywieniu, a w dalszej perspektywie opracować materiał, który skutecznie wyparłby plastik z rynku.

Gospodyniami konferencji były posłanki do Parlamentu Europejskiego, Miapetra Kumpula-Natri (Finlandia) oraz Gesine Meissner (Niemcy). W konferencji wzięli udział przedstawiciele regionów zainteresowanych tematyką Morza Bałtyckiego oraz instytucji unijnych.

Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego jako członek nieformalnej grupy iBSG pełniło rolę współorganizatora całego wydarzenia.

- Liczba uczestników spotkania: 130 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/konferencja-ibsg-save-the-baltic-sea-za-nami-n1110>

Wizyta podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2018 (EWRC)

Data: 8-11 października 2018

Miejsce: Bruksela

Przedstawiciele samorządów, władz lokalnych oraz regionalnych, instytucji i organizacji non-profit z całej Unii Europejskiej dzielili się swoimi doświadczeniami podczas 16. edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli. Wraz z ekspertami budowano odpowiedzi na wspólne problemy, a także podkreślano wagę **lokalnego wkładu w kształtowanie przyszłej polityki spójności**.

- Liczba osób uczestniczących w wizycie: 24 osoby.

Wizyta organizacji i instytucji non-profit ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2018

Data: 8-11 października 2018

Miejsce: Bruksela

W dniach 8-11 października do Brukseli przyjechali przedstawiciele najprężniej działających pomorskich organizacji non-profit. W EWRC wzięło udział 5 osób z następujących organizacji: Uniwersytet Morski w Gdyni, Pomorskie Stowarzyszenie Aktywni Lokalnie, Polski Klub Ekologiczny, Solidarni Plus oraz Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego.

Uczestnicy mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wiedzą ekspercką w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego, a przede wszystkim uczestniczenia w wybranych seminariach oraz konferencjach zorganizowanych w ramach EWRC 2018.

Seminarium EWRC: “Addressing the challenges of the 21st century through innovative measures”

Data: 9 października 2018

Miejsce: Bruksela

Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego w Brukseli było jednym z partnerów konsorcjum regionów i miast skupiającego partnerów z województwa kujawsko-pomorskiego, regionów Nordland (Norwegia), Wojwodina (Serbia), Lazio (Włochy), Alp Euregio (Włochy), Attyka (Włochy), Lombardia (Włochy), Karyntia (Austria), Friuli-Wenecja Julijska (Włochy) oraz miasta Fyli (Grecja).

Aby stawić czoła wspólnym wyzwaniom XXI wieku, regiony i miasta UE coraz częściej poszukują innowacyjnych rozwiązań i skoordynowanych działań w oparciu o dostępne programy oraz fundusze unijne. **Celem seminarium było wykazanie znaczącej roli władz lokalnych oraz regionalnych we wdrażaniu innowacji i tworzeniu możliwości inwestycyjnych w dziedzinie cyfryzacji i gospodarki o obiegu zamkniętym**, jako kluczowych aspektów wspierających zrównoważony wzrost gospodarczo-społeczny regionów europejskich.

Konferencję podzielono na dwa panele: **polityczny i ekspercki**, podczas których przedstawiciele regionów europejskich dzielili się swoją wiedzą, doświadczeniem oraz dobrymi praktykami w ramach prowadzonych projektów. Konferencję otworzył Dyrektor Generalny ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii (DG CONNECT) z Komisji Europejskiej, zachęcając regiony do ścisłej współpracy na poziomie europejskim na rzecz gospodarki cyfrowej i innowacyjnych rozwiązań w zakresie gospodarki cyrkulacyjnej. Podczas panelu eksperckiego, prowadzonego przez Michała Kubickiego z Dyrekcji Generalnej ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP (DG GROW) Komisji Europejskiej, **Marek Swinarski** przedstawił działania **Gdańskiej Infrastruktury Wodociągowo Kanalizacyjnej** w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym. W swojej prezentacji przedstawił planowany przez GIWK projekt, którego zadaniem jest zapewnienie dodatniego bilansu energetycznego w mieście poprzez wykorzystanie rozwiązań opartych na gospodarowaniu odpadami i ponownym ich wykorzystaniu do otrzymania dodatkowej energii.

- Liczba osób uczestniczących w seminarium: ok. 100 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia: <https://pomorskieregion.eu/zielone-rozwizania-dla-gospodarki-cyrkulacyjnej-z-gdaska-podczas-europejskiego-tygodnia-n1124>
- Pełny opis wydarzeń prowadzonych przez województwo pomorskie podczas EWRC 2018: <https://pomorskieregion.eu/europejski-tydzie-regionow-i-miast-2018-zakoczony-n1125>

Wizyta studyjna w zakresie zrównoważonego transportu oraz efektywności energetycznej

Data: 18-20 lutego 2019

Miejsce: Bruksela

W dniach 18-20 lutego 2019 r. w Biurze Regionalnym Województwa Pomorskiego w Brukseli gościliśmy przedstawicieli z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku w ramach wizyty studyjnej w zakresie zrównoważonego transportu oraz efektywności energetycznej.

19 lutego zaproszeni goście wzięli udział w spotkaniu z zaproszonym przedstawicielem Komisji Europejskiej w temacie zrównoważonego transportu. **Piotr Rapacz z Dyrekcji Generalnej ds. Mobilności i Transportu** przedstawił działania i inicjatywy UE na rzecz mobilności miejskiej, które dostępne są w ramach obecnej perspektywy finansowej 2014-2020. Prezentacja uwzględniła rozwiązania proponowane przez Komisję Europejską, które mają na celu zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska spowodowane transportem w miastach oraz narzędzia, które pozwalają na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań dla poprawy jakości mobilności miejskiej.

Następne półtora dnia pobytu wizyta studyjna przeniosła się poza Biuro Regionalne Woj.

Pomorskiego, podczas którego goście wzięli udział w wydarzeniu przygotowanych przez Porozumienie Burmistrzów we współpracy z Komisją Europejską - **The Covenant Investment Forum - Energy Efficiency Finance Market Place**. Podczas konferencji regiony europejskie zaprezentowały szereg realizowanych przez siebie projektów z obszaru efektywności energetycznej. Forum było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń oraz czerpania inspiracji z projektów, których tematem nadrzędnym były innowacyjne rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej.

- Liczba osób, które wzięły udział w wizycie: 2 osoby.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/zielona-europa-zrobmy-to-razem-wizyta-studyjna-w-zakresie-n1147>

Stałe działania informacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska, efektywności energetycznej oraz tzw. zielonego transportu:

a) udział w konferencjach, seminariach oraz spotkaniach z zakresu zagadnień projektowych w Brukseli

Do najważniejszych należy zaliczyć:

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EESC) organizatorem dialogu nt. działań klimatycznych podejmowanych w Unii Europejskiej (23 kwietnia 2018)

Wskazano na problem braku promocji małych projektów sprzyjających zahamowaniu niekorzystnych zjawisk klimatycznych. Podkreślono również, że działania klimatyczne powinny być prowadzone zarówno w dużych miastach, jak i w małych wioskach. Za klucz do sukcesu uznano współpracę wszystkich szczebli – lokalnego, regionalnego, krajowego oraz transnarodowego. W kontekście niepaństwowych działań związanych z klimatem, wskazano na potrzebę ujednoczenia przepisów i stworzenie jednego, uproszczonego modelu działań dla poszczególnych jednostek zaangażowanych w działania na rzecz klimatu.

- Relacja: <https://pomorskieregion.eu/europejski-dialog-w-sprawie-klimatu-n1085>

Udział w Dniu Informacyjnym Programu LIFE w Brukseli (4 maja 2018)

4 maja odbył się w Komisji Europejskiej Dzień Informacyjny Programu LIFE, instrumentu finansowego UE wspierającego nowe rozwiązania dla problemów dotyczących ochrony środowiska. Podczas spotkania zostały przekazane terminy naboru wniosków na rok 2018 oraz najważniejsze zmiany dotyczące aplikowania.

Green Week – Zielony Tydzień (22-24 maja 2018)

Udział w organizowanej przez Komisję Europejską konferencji środowiskowej Green Week odbywającej się pod hasłem zielonych miast dla zrównoważonej przyszłości. W czasie konferencji znalazło się wiele sesji poświęconych tworzeniu zielonych miast w Europie, czyli przystosowanych do obecnych zmian klimatycznych oraz dbających o środowisko naturalne i jakość życia swoich mieszkańców.

EU Sustainable Energy Week (EUSEW) – Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii (5-7 czerwca 2018)

Trzy dni konferencji były wypełnione sesjami tematycznymi, które jednoznacznie podkreślały znaczenie regionów i miast w procesie transformacji obecnych rozwiązań energetycznych celem osiągnięcia założeń polityki klimatyczno-energetycznej UE. Wiele dyskusji dotyczyło gospodarki cyrkulacyjnej, inteligentnych miast, samochodów elektrycznych oraz działań na rzecz dekarbonizacji gospodarek w państwach członkowskich. Ponadto jednym z tematów była decyzja UE o **wycofaniu plastiku z krajów członkowskich**. Zgodnie z nowymi planami do roku 2030 wszystkie opakowania z tworzyw sztucznych na rynku UE będą nadawać się do recyklingu, zmniejszy się zużycie tworzyw sztucznych jednorazowego użytku, a także wprowadzone zostaną ograniczenia dotyczące celowego stosowania mikrodrobin plastiku. Takie rozwiązanie zakłada zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, a jednocześnie oferuje wsparcie dla wzrostu gospodarczego i innowacji.

- Relacja: <https://pomorskieregion.eu/eu-sustainable-energy-week-2018-5-7-czerwca-w-brukseli-n1095>

Spotkanie z Polskim Klubem Ekologicznym w Brukseli (8 czerwca 2018)

Udzielenie konsultacji w temacie funduszy europejskich dostępnych w ramach programów europejskich dot. ochrony środowiska i efektywności energetycznej podczas spotkania z przedstawicielami Polskiego Klubu Ekologicznego w Brukseli.

Współorganizacja seminarium “Green Infrastructure in cities - promoting sustainable growth and social cohesion” podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast (10 października 2018)

Prelegenci przedstawili realizowane przez swoje regiony i miasta „zielone” projekty, podzieli się także dobrymi praktykami związanymi z tworzeniem zielonej infrastruktury w miastach i aktywnym udziałem społeczeństwa obywatelskiego w tym procesie. Województwo pomorskie reprezentowane było przez Miasto Gdańsk, którego przedstawicielka **Karina Rembiewska, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska ds. Śródmieścia**, przedstawiła przykłady obecnie realizowanych zielonych projektów, do których należą m.in. ogrody deszczowe, zarządzanie trawnikami miejskimi i aplikacja Bank Nasadzeń Drzew (BAND).

- Liczba osób uczestniczących w wydarzeniu: 92 osoby.

Dni Informacyjne Horyzont 2020

Obszerna korespondencja mailowa została przesłana po każdym ze spotkań dedykowanych poszczególnym wyzwaniom społecznym Programu H2020.

- Podsumowanie naborów: <https://pomorskieregion.eu/horyzont-2020-nabory-w-2019-roku-n1107>

Spotkania konsultacyjne na Pomorzu z beneficjentami (12 i 14 grudnia 2018)

Spotkania bilateralne z Pomorskim Ośrodkiem Rehabilitacji Dzikich Zwierząt OSTOJA oraz FRUG wraz z Gdańskimi Wodami i Miastem Gdańsk w sprawie naboru wniosków projektowych w ramach Programu LIFE Komisji Europejskiej na rok 2019.

Współpraca w ramach europejskiej platformy inteligentnych specjalizacji S3 Energy Platform

Monitorowanie oraz udział w grupach roboczych S3 Energy Platform Komisji Europejskiej w zakresie efektywności energetycznej, do których należą jednostki z województwa pomorskiego.

Reprezentowanie województwa pomorskiego w ramach konferencji wysokiego szczebla S3 Energy Platform 25 stycznia w Brukseli. Ponadto, w ramach prowadzonej współpracy, odbyły się spotkania z przedstawicielami Instytutu Maszyn Przepływowych PAN (22 stycznia, 2 marca), Odys Stocznia Sp. z o.o. (26 stycznia) oraz Instytutu Energetyki oddział w Gdańsku (14 grudnia).

b) monitorowanie prac instytucji unijnych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska

W trakcie realizacji projektu pracownicy Stowarzyszenia na bieżąco monitorowali pracę instytucji unijnych w obszarze ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu. Zdobyte informacje we wspomnianym zakresie były przekazywane w trybie bieżącym do jednostek z regionu. Powyższe działania dotyczyły przede wszystkim prac Komitetu Regionów oraz Komisji Europejskiej.

W ramach projektu monitorowane były kwestie związane z ochroną środowiska, w tym z efektywnością energetyczną, czystym powietrzem, zrównoważonym transportem i bioróżnorodnością, jak i również gospodarką cyrkulacyjną. Monitorowane były także informacje prawne dotyczące ww. tematów oraz tematów pokrewnych.

c) udział w pracach Nieformalnej Grupy Bałtyckiej (iBSG)

Nieformalna Grupa Bałtycka (iBSG) to zlokalizowana w Brukseli sieć reprezentująca kilkadziesiąt biur regionalnych i organizacji z regionu Morza Bałtyckiego. Grupa inicjuje nowe formy szeroko pojętej współpracy na rzecz efektywnego wdrażania Europejskiej Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego, pierwszej strategii makroregionalnej w UE, oraz przyczynia się do zwiększania widoczności regionów bałtyckich na arenie europejskiej.

d) udział w pracach sieci ERRIN (European Regions Research and Innovation Network)

W ramach działań związanych z siecią ERRIN pracownicy Biura Regionalnego Województwa Pomorskiego w Brukseli działali w kilku grupach, w szczególności ds. energii i zmian klimatu, ds. niebieskiego wzrostu, ds. transportu oraz ds. biogospodarki. W ramach prac w sieci ERRIN pozyskiwane były informacje na temat przyszłych możliwości finansowania w ramach dostępnych funduszy oraz programów UE, jak również możliwości współpracy projektowej oraz bieżącej legislacji UE w przedmiotowym zakresie.

e) pomoc w nawiązywaniu partnerstw międzyregionalnych

Stowarzyszenie na bieżąco informowało beneficjentów na wszystkich szczeblach o poszukiwanych partnerach do współpracy w projektach międzynarodowych.

f) monitorowanie prac nad programami wspólnotowymi w zakresie energii, ochrony środowiska i zielonego transportu

Pracownicy Stowarzyszenia podczas trwania projektu monitorowali w trybie bieżącym pojawiające się informacje na temat pozyskiwania środków na projekty w przedmiotowym zakresie w ramach obecnej perspektywy finansowej. Informacje były regularnie wysyłane do jednostek w regionie oraz umieszczane na stronie internetowej www.pomorskieregion.eu.

g) publikacja informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia i wysyłka informacji do zainteresowanych podmiotów z terenu województwa pomorskiego

Na stronie Stowarzyszenia na bieżąco publikowane były informacje na temat odbywających się konferencji i warsztatów oraz wykonane po ich zakończeniu sprawozdania. Zamieszczono ogółem 70 aktualności dot. ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu zamieszczonych na stronie www.pomorskieregion.eu na [profilu Facebook „Zielona Europa- Zróbmy to razem”](#) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, zmian klimatu, a także gospodarki wodnej oraz zrównoważonego transportu.

Wysyłka korespondencji mailowej – ponad 20 wiadomości mailowych zawierających m.in.: informacje o najważniejszych wydarzeniach w zakresie ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zrównoważonego transportu organizowanych w Brukseli (Green Week, EU Sustainable Energy Week, Europejski Tydzień Regionów i Miast, Agenda Miejska UE), zaproszenia do udziału w unijnych konsultacjach społecznych, poszukiwanie partnerów do projektów międzynarodowych, najważniejsze kwestie dot. ww. polityk unijnych oraz informacje dot. bieżącej działalności pracownika BRWP w Brukseli w projekcie.

W ramach promocji projektu zostały przygotowane (wedle wskazań zaprezentowania logotypów projektu) i wyprodukowane następujące materiały promocyjne:

- Torba ekologiczna – 250 sztuk;
- Korkowy notatnik A5 z długopisem – 350 sztuk;
- Butelki termiczne – 400 sztuk.